

V Bruseli 10. júna 2022
(OR. en)

10033/22

LIMITE

AG 63
INST 223

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Konferencia o budúcnosti Európy – návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia obsiahnuté v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy: predbežné technické posúdenie

Delegáciám v prílohe zasielame poznámku a dodatok k nej, v ktorých sa uvádza predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy¹. Toto predbežné posúdenie vykonal Generálny sekretariát Rady.

Je potrebné poznamenať, že vzhľadom na obmedzený čas, ktorý bol k dispozícii na vykonanie tohto posúdenia, a množstvo návrhov a súvisiacich opatrení, ktoré sa majú posúdiť, je toto technické posúdenie len predbežné. Ďalšie posúdenie sa podľa potreby poskytne v priebehu nadväzujúcej práce, ktorá sa uskutoční v rámci Rady.

¹ 8933/22

Návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia obsiahnuté v správe o
konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy:
predbežné technické posúdenie

Úvod

1. V súlade so spoločným vyhlásením podpísaným v marci 2021 sa 9. mája 2022 predsedníčke Európskeho parlamentu, predsedníctvu Rady Európskej únie a predsedníčke Európskej komisie predložila správa o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy². Súčasťou spoločného vyhlásenia bol záväzok, že uvedené tri inštitúcie, každá v rámci svojich právomocí a v súlade so zmluvami, čo najskôr preskúmajú, ako účinne nadviazať na závery tejto správy.
2. Správa o konečnom výsledku konferencie obsahuje 49 návrhov a viac ako 320 súvisiacich konkrétnych opatrení, ktoré plenárne zasadnutie konferencie predložilo výkonnej rade konferencie. Týkajú sa deviatich tém: Zmena klímy a životné prostredie, Zdravie, Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť, EÚ vo svete, Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť, Digitálna transformácia, Európska demokracia, Migrácia a Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport.
3. Návrhy a s nimi súvisiace konkrétne opatrenia vychádzajú najmä z odporúčaní, ktoré sformulovali občania v rámci európskych a národných panelových diskusií občanov organizovaných v rámci konferencie. Vychádzajú aj z nápadov, ktorými občania prispeli na mnohojazyčnej digitálnej platforme konferencie, a z diskusií, ktoré sa uskutočnili na plenárnom zasadnutí konferencie, ako aj na zasadnutiach jej pracovných skupín. Konkrétne opatrenia súvisiace s návrhmi obsahujú odkaz na ich základ/pôvod, ktorý sa uvádza buď v zátvorkách, alebo prostredníctvom poznámky pod čiarou.

² 6796/21.

4. Na poslednom plenárnom zasadnutí konferencie sa zástupcovia zložky Rady, ktorá je súčasťou plenárneho zasadnutia konferencie, nevyjadrili k podstate návrhov, ale namiesto toho vyjadrili podporu a povzbudenie činnosti občanov a vzali na vedomie ich odporúčania. Rada sa vyjadrila, že po 9. máji 2022 má v úmysle rozhodnúť o tom, ako nadviazať na výsledky konferencie v rámci svojich právomocí a v súlade so zmluvami.

5. Tabuľka v dodatku 1 obsahuje **predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku konferencie**. Tabuľka má tri stĺpce, v ktorých sa uvádza: i) zoznam všetkých návrhov a konkrétnych opatrení, ktoré s nimi súvisia, ii) prehľad o tom, do akej miery inštitúcie EÚ už pracujú na uvedených opatreniach (t. j. čo sa robí?) a iii) vysvetlenie, ako by sa uvedené opatrenia mohli zrealizovať (ak vôbec) a na akom právnom základe (t. j. posúdenie uskutočniteľnosti). Ak by si opatrenie vyžadovalo zmeny zmlúv, aby sa mohlo vykonať, je to v treťom stĺpci iii) označené sivou farbou. Ak by si len časť opatrenia vyžadovala zmeny zmlúv, príslušná časť je označená sivou farbou aj v prvom stĺpci i). Napokon je potrebné poznamenať, že niektoré opatrenia sú formulované všeobecne, čo sťažuje posúdenie, najmä pokiaľ ide o možný právny základ v súčasných zmluvách.

Všeobecný prehľad predbežného technického posúdenia

A. Návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia, na ktoré sa vzťahujú existujúce a prebiehajúce iniciatívy EÚ

6. Jedným z hlavných zistení tohto predbežného posúdenia je, že **značným počtom návrhov a súvisiacich opatrení sa už inštitúcie EÚ zaoberajú alebo sa nimi už zaoberali**. Podrobnosti týchto zistení sa uvádzajú v druhom stĺpci tabuľky v dodatku 1 („čo sa robí?“).

Týka sa to najmä tých tém konferencie, ktoré súvisia s oblasťami politiky, v ktorých sa už právne predpisy EÚ prijali alebo o nich spoluzákonodarcovia rokujú, a zdá sa, že tieto právne predpisy sú v súlade s návrhmi a súvisiacimi opatreniami (alebo s ich časťou). Dobrými príkladmi sú témy Digitálna transformácia, Zmena klímy a životné prostredie a Zdravie.

7. Pokiaľ ide o tému Digitálna transformácia, ktorá je v posledných rokoch jednou z hlavných priorít EÚ, mnohé návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia sú už obsiahnuté v DSA, DMA, AIA, nariadení o NPE 2, nariadení o eID, smernici NIS 2³, ako aj v iniciatívach, ktoré sú súčasťou Európskej dátovej stratégie.

Podobne aj mnohé otázky zahrnuté v konkrétnych opatreniach v rámci témy Zmena klímy a životné prostredie sú už súčasťou SPP na roky 2023 – 2027, ako aj iniciatív zameraných na dosiahnutie cieľov Európskej zelenej dohody, ako napríklad revízia právnych predpisov v oblasti klímy, energetiky a dopravy v rámci balíka Fit for 55.

Pokiaľ ide o tému Zdravie, mnohé požiadavky vyjadrené v navrhovaných opatreniach sú zároveň predmetom viacerých existujúcich a prebiehajúcich iniciatív EÚ zameraných na lepšiu ochranu zdravia občanov a lepšiu reakciu na krízy ohrozujúce zdravie.

8. Okrem toho sa zdá, že aj niektoré aktuálne prierezové iniciatívy EÚ by mohli zahŕňať niekoľko návrhov a súvisiacich opatrení v rámci viacerých tém. Je to tak napríklad v prípade Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo vzťahu k návrhom v rámci témy Silnejšie hospodárstvo, Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť, ako aj témy Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport, ktoré sa týkajú verejných investícií a kvality života.

B. Návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia, ktorými by sa inštitúcie EÚ mohli ďalej zaoberať

9. V predbežnom technickom posúdení sa takisto zdôrazňuje, že v **prípadoch, v ktorých by sa inštitúcie EÚ mohli ďalej zaoberať návrhmi a súvisiacimi konkrétnymi opatreniami, by sa to vo veľkej miere mohlo uskutočniť v súčasnom zmluvnom rámci**. Podrobnosti sa uvádzajú v poslednom stĺpci tabuľky v dodatku 1 („ako by návrh/opatrenie bolo možné zrealizovať?“).

³ Akt o digitálnych službách (DSA), akt o digitálnych trhoch (DMA), nariadenie o umelej inteligencii (AIA), nariadenie o Nástroji na prepájanie Európy 2 (CEF 2), nariadenie o elektronickej identifikácii, autentifikácii a dôveryhodných službách (eID), smernica o sieťovej a informačnej bezpečnosti 2 (NIS 2).

10. Po prvé, mnohé návrhy a súvisiace opatrenia by sa mohli realizovať prostredníctvom zmeny existujúceho legislatívneho rámca EÚ s cieľom posilniť niektoré jeho ustanovenia. Ide napríklad o konkrétne opatrenia týkajúce sa ochrany údajov a dobrých životných podmienok zvierat.

11. Po druhé, pri iných návrhoch a súvisiacich opatreniach by bolo v prípade potreby možné využiť viacero prostriedkov, nástrojov, programov a štruktúr, ktoré už na úrovni EÚ existujú.

Napríklad proces európskeho semestra poskytuje možnosť ďalšej koordinácie hospodárskej politiky zo strany členských štátov, a teda by sa prostredníctvom neho mohla pozornosť venovať veľkému počtu opatrení navrhovaných v rámci témy Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť. Pokiaľ ide o tému Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť, niektoré opatrenia zamerané na to, aby boli hodnoty EÚ pre občanov hmatateľnejšie, by sa mohli riešiť cez posilnenie niektorých programov financovania z prostriedkov EÚ. Zintenzívnením komunikačného úsilia a ďalším vykonávaním komunikačných stratégií inštitúcií EÚ by sa zase mohli zohľadniť viaceré opatrenia navrhované v rámci tém Európska demokracia a Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport.

12. Po tretie, mnohé návrhy by sa mohli realizovať prostredníctvom nových právnych predpisov EÚ založených na súčasnom zmluvnom rámci. Značný počet opatrení navrhovaných v rámci témy Hodnoty a práva by mohol byť zahrnutý do pripravovaných iniciatív, akou je napríklad akt o slobode médií. Podobne by sa iniciatívami balíka predpisov o obehovom hospodárstve II mohli zohľadniť viaceré opatrenia z tém Silnejšie hospodárstvo a Zmena klímy a životné prostredie.

13. Zatiaľ čo niektoré návrhy a súvisiace opatrenia sa týkajú konkrétnych otázok, iné sú všeobecnejšie a niekedy majú charakter ambícií. Ich vykonávanie by preto umožnilo rôzne možné typy iniciatív so širokou škálou výberu.

14. Je potrebné tiež pripomenúť, že pokiaľ ide o návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia patriace do oblastí, na ktoré sa vzťahujú spoločné právomoci, na EÚ už bola zmluvami prostredníctvom príslušných právnych základov v dotknutých oblastiach prenesená príslušná právomoc, ale kým sa EÚ nerozhodne vykonávať svoju právomoc v danej oblasti v súlade s takýmito právnymi základmi, ostáva zachovaná právomoc členských štátov konať v tejto oblasti. Je teda výlučne na EÚ, aby sa rozhodla, či a v akom rozsahu bude vykonávať tieto právomoci, pričom využitie tejto právomoci sa riadi zásadami subsidiarity a proporcionality.

Pokiaľ ide o návrhy a súvisiace opatrenia v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú podporné právomoci EÚ, väčšina z týchto návrhov si osobitne nevyžaduje harmonizáciu na úrovni EÚ, a preto by sa mohli vykonávať na základe súčasných zmlúv, a to prostredníctvom opatrení EÚ na podporu, koordináciu alebo doplnenie činností členských štátov vrátane programov EÚ. Týka sa to napríklad väčšiny opatrení navrhovaných v oblasti vzdelávania (napr. zlepšenie vzdelávania a odbornej prípravy vo viacerých oblastiach, ako je mediálna a digitálna gramotnosť, podpora digitalizácie vzdelávania atď.).

15. Napokon, niektoré návrhy a súvisiace opatrenia by sa mohli riešiť prostredníctvom flexibility, ktorú poskytuje súčasný zmluvný rámec, ako sú ustanovenia zmluvy, v ktorých sa stanovujú všeobecné alebo osobitné „premostovacie doložky“, ktoré Európskej rade alebo Rade umožňujú prejsť od jednomyselného hlasovania k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou alebo k riadnemu legislatívnemu postupu, alebo osobitné doložky o zjednodušenej revízii, ktoré Európskej rade alebo Rade umožňujú rozšíriť rozsah pôsobnosti určitých právnych základov alebo ustanovení zmluvy, ako je napríklad posilnená spolupráca, ktoré umožňujú členským štátom, ktoré si to želajú, v danej oblasti pokročiť.

C. Návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia, ktorých úplná realizácia by si mohla vyžadovať zmenu zmluvy

16. Z predbežného posúdenia vyplýva aj to, že **zmenu zmluvy by si mohla vyžadovať úplná realizácia len veľmi obmedzeného počtu konkrétnych opatrení**. Tieto opatrenia sa týkajú:

- 1) umožnenia toho, aby sa určité otázky stali povinnou súčasťou učebných osnov v celej EÚ;⁴
- 2) zahrnutie zdravia, zdravotnej starostlivosti, ako aj vzdelávania do spoločných právomocí EÚ;⁵
- 3) Povinná harmonizácia noriem zdravotnej starostlivosti na úrovni EÚ;⁶
- 4) Uloženie povinnosti členským štátom zaviesť na vnútroštátnej úrovni právo na manželstvo a osvojenie, napríklad pre páry rovnakého pohlavia;⁷
- 5) Povinné zabezpečenie zriaďovania cenovo dostupných materských škôl a bezplatnej starostlivosti o deti v celej EÚ;⁸
- 6) Aby sa Deň Európy (9. máj) stal ďalším povinným štátnym sviatkom v celej EÚ⁹.
- 7) Zavedenie možnosti celoúnijných referend, ktoré by inicioval Európsky parlament¹⁰;
- 8) Zmena článku 7 ZEÚ¹¹;
- 9) Prechod od jednomyseľného hlasovania k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou v Európskej rade¹²;
- 10) Prechod od jednomyseľného hlasovania k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou v Rade v situáciách, na ktoré sa nevzťahujú premost'ovacie doložky, napríklad v prípade rozhodnutí s vojenskými dôsledkami a v otázkach obrany¹³;

⁴ Pozri opatrenie 6.6, opatrenie 27.4, opatrenie 32.1, opatrenie 32.2, opatrenie 37.1 opatrenie 46.1 a opatrenie 48.2.

⁵ Pozri opatrenie 8.3, opatrenie 10.3 a opatrenie 46.1.

⁶ Pozri opatrenie 10.1, opatrenie 14.4 a opatrenie 15.8.

⁷ Pozri opatrenie 15.5.

⁸ Pozri opatrenie 29.5.

⁹ Pozri opatrenie 37.6 a opatrenie 48.3.

¹⁰ Pozri opatrenie 38.2.

¹¹ Pozri opatrenie 25.4.

¹² Pozri opatrenie 39.1.

¹³ Pozri opatrenie 21.1 a opatrenie 39.1.

- 11) Prenos právomocí na vysokého predstaviteľa v oblasti zastupovania Únie navonok, ktoré v súčasnosti vykonáva Komisia (článok 17 ods. 1 ZEÚ) alebo predseda Európskej rady (článok 15 ods. 6 ZEÚ), alebo zmena úlohy a právomocí vysokého predstaviteľa¹⁴;
- 12) Priama voľba predsedu Komisie občanmi¹⁵;
- 13) Udelenie práva legislatívnej iniciatívy Európskemu parlamentu¹⁶;
- 14) Udelenie právomoci Európskemu parlamentu samostatne prijímať rozpočet EÚ a/alebo rozhodovať o vlastných zdrojoch¹⁷;
- 15) Zmena názvov inštitúcií EÚ¹⁸;
- 16) Udelenie práva legislatívnej iniciatívy na úrovni EÚ národným parlamentom¹⁹;
- 17) Udelenie práva legislatívnej iniciatívy na úrovni EÚ regionálnym parlamentom a/alebo priameho formálneho práva, pokiaľ ide o posudzovanie subsidiarity podľa protokolu č. 2²⁰.
- 18) Zmena alebo rozšírenie právomocí Hospodárskeho a sociálneho výboru a/alebo Výboru regiónov²¹.

¹⁴ Pozri opatrenie 21.3.

¹⁵ Pozri opatrenie 38. 4.

¹⁶ Pozri opatrenie 38.4.

¹⁷ Pozri opatrenie 38.4. Treba uviesť, že občania vyjadrili rozdielne názory na toto opatrenie.

¹⁸ Pozri opatrenie 39.3.

¹⁹ Pozri opatrenie 40.2.

²⁰ Pozri opatrenie 40.2.

²¹ Pozri opatrenie 39.6 a opatrenie 40.3.